

Шифра ученика: |

Укупан број бодова: |

Република Србија

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ

ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

школска 2025/2026. година

ТЕСТ

СРПСКИ ЈЕЗИК

ПРИЈЕМНИ ИСПИТ ЗА СЕЛЕКЦИЈУ УЧЕНИКА ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД ГИМНАЗИЈЕ
ЗА ШКОЛСКУ 2026/2027. ГОДИНУ
ИБО ПРОГРАМ

УПУТСТВО ЗА РАД

- За решавање теста предвиђено је **90 минута**.
- Пиши читко, ћириличким словима, водећи рачуна да твоји одговори буду разумљиви, али и граматички и правописно исправни (посебно обрати пажњу на употребу великог слова).
- Када решаваш задатке у којима се од тебе очекује да нешто допишеш, увек користи пуне називе; скраћенице нису дозвољене (нпр. треба написати именица, а не им. или локатив а, не лок. и слично).
- Задатке не мораш да радиш према редоследу којим су дати.
- Коначне одговоре напиши **хемијском оловком**. Док решаваш задатке, можеш да користиш графитну оловку, резач и гумицу.
- У задацима са више понуђених одговора **не добијају се бодови** уколико је, поред тачних заокружен и нетачан одговор.
- Не признају се одговори који су написани графитном оловком, као ни одговори који су прецртавани и исправљани.
- Ако завршиш раније, предај тест и тихо изађи.

Желимо ти много успеха на пријемном испиту!

* Тестове, као ни делове тестова, није дозвољено умножавати нити јавно објављивати без претходне сагласности Министарства просвете.

1. На ком су језику били написани уџбеници које су руски учитељи Емануел Козачински и Максим Суворов донели у Сремске Карловце, у XVIII веку?

Одговор: _____

☐

2. Заокружи **слова** испред наслова дела која је Вук Стефановић Караџић објавио у Бечу 1814. године.

- а) *Први српски рјечник*
- б) *Мала њросѣонародна славено-сербска њјеснарица*
- в) *Писменица сербскоѡа језика*
- г) *Српске народне њословице*

☐

3. Заокружи **слова** испред реченица у којима је **запета** употребљена у складу са правописним правилима.

- а) Када будете пролазили, поред градске луке обавезно свратите на мој брод.
- б) Пучина, бесконачна и плава била је обасјана врелим августовским сунцем.
- в) Кренуо је са својим пријатељима на путовање у Рим, главни град Италије.
- г) Пронаћи ћете на том острву, ако будете упорнији, остатке древних храмова.
- д) Сигурно сте се децо, лепо провели на излету до чувене пећине са водопадима.

☐

4. Заокружи **слова** испред реченица које су написане према правописним правилима.

- а) Рекла сам свима да неznam шта се нашло предамном.
- б) Непомињући тај догађај, упутили смо се у нову не дођију.
- в) У библиотеци се нећемо задржавати на нејасним текстовима.
- г) Не треба да страхујеш од публике ако говориш недвосмислено.
- д) Немогу у недељу на концерт стобом.

☐

5. Напиши називе **гласовних промена** које су извршене у подвученој речи. Пођи од тога да је основни облик те речи – *изврси́ан*.

Ставим тањир преда се, замислим да је то нешто изврсно, гледам га што је могуће мање, и пре него што се окренем, готово је.

1. _____

2. _____

☐

6. Заокружи слово испред именице која је *pluralia tantum*.

а) жбуње

б) Јована

в) кола

г) срећа

д) бронза

☐

7. Подвуци **предлоге** у следећој реченици:

Због кише нисмо отишли на излет, па седимо у кафићу близу школе.

☐

8. У следећој реченици одреди **врсту, род, број и падеж** подвучене речи.

Господо, пројекције филмова почињу увек у исто време.

Врста речи: _____

Род: _____

Падеж: _____

Број: _____

☐

9. Прочитај текст и одреди **значење** подвучене речи.

Имао је суптилно уметничко чуло помоћу кога је успевао да постигне хармонију у литерарном стваралаштву.

Заокружи слово испред значења придева **суптилно**.

- а) необично
- б) префињено
- в) чисто
- г) површно
- д) грубо

☐

10. Прочитај одломак из *Приче о йричању* Горана Петровића, па одреди **значење** подвучене речи.

Верује се, или се макар прича, да је некада давно постојао некакав кнез који се никуда није мицао из своје палате, већ је предвајао доколицу тако што је страсно премеравао све што је поседовао – колико је овога у оставама, а колико онога у стајама, докле се простире његово имање, а докле глас о његовом богатству...

Заокружи **слова** испред значења речи **доколица**.

- а) запрежна кола
- б) бити без посла
- в) ужурбаност
- г) слободно време
- д) марљивост

☐

11. Прочитај део текста који се односи на биографију једног представника хуманизма и ренесансе, а потом одговори на захтев.

Припада невеликом броју општепризнатих великана светске књижевности. Родио се 1265. године у Фиренци, која је постала симболом ренесансне културе и уметности. Прво песничко дело надахнуто је љубављу према Беатриче Портинари, коју је упознао као врло млад и која је имала посебну улогу у његовом стваралаштву. Бројна су његова дела и на народном језику. Његово најзначајније дело је *Божанствена комедија* које својом вредношћу надилази оквире средњег века.

Како се звао овај књижевник?

Одговор: _____

☐

12. У који **књижевни период** се убрајају књижевне врсте попут житија, слова и молитве?

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) стари век
- б) хуманизам и ренесанса
- в) средњовековна књижевност
- г) романтизам
- д) реализам

☐

13. Прочитај одломак из Јефимијине *Похвале кнезу Лазару*, па одговори на захтев.

На моје мале приносе погледај и за велике их сматрај, јер ти не принесох похвалу колико ти припада, већ колико ми је сила малога ми разума, зато и малу награду очекујем. Ако ниси ти, о мили мој господине и мучениче, мало податљив био ни међу трошнима и маловечним, а колико више међу непролазним и великим, што си од бога примио, јер си мене, телесно туђинку међу туђинцима, хранио изобилно, а данас те молим да ме двоструко храниш и да утешиш буру љуту душе моје и тела мојега.

Заокружи слово испред одговарајућег тумачења одломка.

- а) Јефимија истиче своје врлине које кнез Лазар треба да награди.
- б) Понизно говори о себи како би истакла величину кнеза Лазара.
- в) Представља себе набрајајући атрибуте светитељке.
- г) Поставља себе на исту духовну раван с кнезом Лазаром.

☐

14. Прочитај одломак из *Живота и прикљученија* Доситеја Обрадовића у којем игуман саветује младог Доситеја и одговори на питање.

Мој синко, чини ми се да се нећемо више у животу видети; ја знам да ћеш ти куд за науком поћи. Пустиње и пештере¹ и светињице извади из главе; томе се данас разумни људи ругају. [...] Учење жели и тражи, колико више можеш; нема горег живота од беспослична. Колико сам те ја познати могао, ако се ти ученију не предаш, ти ћеш жалити што си се покалуђерио; ти ниси ни за какав други посао него за књиге.

Колико сам ја прост и неучен, мени је милије видети ученог младога Рајића, него четири васељенска патријарха који би били без науке као ја. Видио си га како је млад и без браде, али кад стане беседити, ми сви с великим брадама гледамо га као да смо из дивијег² вилајета³ дошли. [...] Иди за науком, с њом ћеш свуда пристати и твоје живљење поштено заслужити. Мој синко, прошла су она глупа и слепа времена кад се међу нама говорило: „Боље је шест вранаца у каруци⁴ него шест школа у глави.”

¹пештера – пећина

²дивији – дивљи; непознати

³вилајет – земља; свет

⁴каруце – кочије

Шта игуман поручује Доситеју?

Заокружи **слова** испред тачних одговора.

- а) Испоснички живот омогућава мир и задовољство.
- б) Најважније је образовање, а не слепо поштовање догми.
- в) Оствареност човекова у вези је са материјалним успехом.
- г) Ново доба је дошло и донело другачије вредности.
- д) Бављење науком доноси неизвесност и обесхрабрује човека.

15. Прочитај стихове из песме *На лијару* Ђуре Јакшића па одговори на захтев.

Моје тице лепе, једини другари,
У новоме стану познаници стари,
Срце вам је добро, песма вам је мед;
Али моје срце, али моје груди
Леденом су злбом разбијали људи,
Па се, место срца, ухватио лед.

Које **врсте риме** уочаваш у наведеним стиховима?

Врсте риме: _____ и _____

☐

16. Прочитај стихове и обрати пажњу на подвучене делове, а затим одговори на захтеве.

А. Срце моје самохрано, ко те дозвола у мој дом?

(Лаза Костић, *Међу јавом и мед' сном*)

Назив подвучене стилске фигуре је _____.

Б. Лисје жути веће по дрвећу,

Лисје жуто доле веће пада.

(Бранко Радичевић, *Кад млидија' умреји*)

Назив подвучене стилске фигуре је _____.

☐

17. У кућицу испред наслова дела упиши број који стоји испред имена аутора тог дела.

[] *Вешар*

1. Милован Глишић

[] *Вечийи младожења*

2. Лаза Лазаревић

[] *Глава шећера*

3. Радоје Домановић

[] *Данџа*

4. Бранислав Нушић

[] *Повареша*

5. Симо Матавуљ

6. Јаков Игњатовић

☐

18. Прочитај одломак па одговори на захтеве испод текста.

– Било ми је – вели – онда девет година. Ни сам се не сећам свега баш натанко. Причаћу вам колико сам запамтио. И моја од мене старија сестра зна за то, а мој млађи брат баш ништа. Нисам пао на теме да му казујем!

Мени је мати причала много штошта кад сам одрастао па је запиткивао. Отац, наравно, никад ни словца!

Он, тј. мој отац, носио се, разуме се, турски. Чисто га гледам како се облачи: џемадан од црвене кадифе с неколико катова златна гајтана; поврх њега ћурче од зелене чохе. Силај ишаран златом, за њега заденута једна харбија с дршком од слонове кости, и један ножић са сребрним цагријама и с дршком од слонове кости. Поврх силаја транболос, па ресе од њега бију по левом боку. Чакшире са свиленим гајтаном и бућметом, па широки пачалуци прекрилили до пола ногу у белој чарапи и плитким ципелама. На главу тури тунос, па га мало накриви на леву страну, у рукама му абонос-чибук с такумом од ћилибара, а с десне стране под појас подвучена, златом и ћинђувама извезена дуванкеса. Прави кицош!

А) Наслов дела из којег је одломак:

Б) Име и презиме аутора:

☐

19. У кућицу поред дате тврдње упиши Т уколико је она тачна, а Н ако је нетачна.

А. Дело *Шињел* је драма Николаја Васиљевича Годоља. [_____]

Б. Дигресија је обавезно стилско средство у лирској песми. [_____]

В. Константин Љевин је један од главних јунака Толстојевог романа *Ана Карењина*. [_____]

Г. Бајке и баладе припадају и народној и ауторској књижевности. [_____]

Д. Бајроново дело *Ходочашће Чајлда Харолда* јесте поема. [_____]

☐

20. Прочитај песму *Звезде* Јована Дучића. Док читаш, размишљај о **мотивима** у њој.

Са острва Лопуда

Високо у грању мирно горе звезде,
И широка песма мора у тишини
Чује се око нас; и ти гласи језде
Ко да роса пада у сребрној тмини.

У њену сам косу уплетао страсно
Мокре ноћне руже. Путем пуним зова,
Ја јој љубљах цело ово вече јасно
Очи пуне звезда и уста стихова.

Све је шумно, сјајно; и лије из грања
Светлост, ко падање неке беле кише;
Маслинова шума у даљини сања...

А море је пуно звезда, па их њише,
И по жалу немом, празном и без сане,
Котрља их сву ноћ, ко песак и пене...

Наведи два мотива која уочаваш у песми.

Одговор: _____ и _____

☐